

Istorie

Clasa a VII-a

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.

Acest manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 3393/28.02.2017.

119 – număr unic de telefon la nivel național pentru cazurile de abuz împotriva copiilor

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Istorie

Clasa a VII-a

Manualul școlar a fost aprobat de Ministerul Educației prin ordinul de ministru nr. 6169/22.08.2024.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și în format digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând din anul școlar 2024-2025.

Inspectoratul Școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: **nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.**

• Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.

• Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. habil. Silviu Miloiu, Universitatea „Valahia” din Târgoviște

Prof. grad I Mihai Stamatescu, Școala Gimnazială Aletheea, București

Coordonator redacție: Cătălin Georgescu

Redactare: Mihaela Stănescu, Mihaela Preda

Coordonare tehnică și prepress: Florin Paraschiv

Tehnoredactare: Ionuț Bănuță

Cartograf: Gabriel Simion

Corectură: Adrian Crețu

Design: Faber Studio

Credite imagini: Dreamstime, Shutterstock, Science Photo Library, Wikimedia Commons

Imaginea de pe copertă este generată cu ajutorul Inteligenței Artificiale. Ea nu reprezintă o reflectare a realității istorice.

Este o imagine-concept și are exclusiv rol vizual/grafic.

Activități digitale interactive și platformă e-learning: Learn Forward Ltd. Website: <https://learnfwd.com>

Înregistrări și procesare sunet: ML Systems Consulting

Voce: Camelia Pintilie

Credite video: Dreamstime, Shutterstock, Wikimedia Commons

Animații: Alexandru Daș, Film Experience SRL

ISBN 978-606-076-825-8

Pentru comenzi puteți contacta Departamentul Difuzare

C.P. 12, O.P. 63, sector 1, București

Telefoane: 021.796.73.83, 021.796.73.80

Fax: 021.369.31.99

www.art-educational.ro

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Art Klett.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă

(electronic, mecanic, fotocopiare, înregistrare sau altfel), fără acordul prealabil scris al editurii.

© Editura Art Klett, 2024

Deșteaptă-te, române!

Versuri: Andrei Mureșanu
Muzica: Anton Pann

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Prezentarea manualului

Manualul cuprinde:

• **varianta tipărită**

• **varianta digitală**, similară cu cea tipărită, care cuprinde, în plus, aproape 100 de AMII, activități multimedia interactive de învățare

- **Activitate statică**, de ascultare activă și de observare dirijată a unei imagini semnificative
- **Activitate animată**, filmuleț sau scurtă animație
- **Activitate interactivă**, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

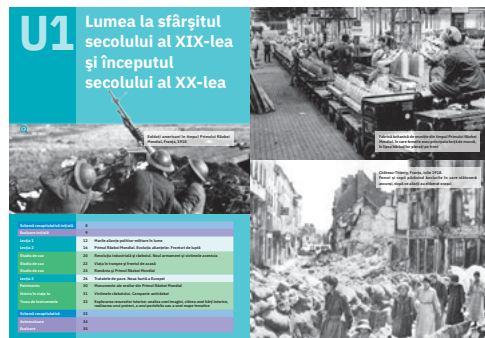
Alte butoane folosite în varianta digitală:

- Cuprins
- Ecran complet
- Mod de afișare 2 pagini (tip carte)
- Mod de afișare pagină lată (pagină sub pagină)
- Mod de afișare digital responsive
- Mod de afișare comutare automată
- Notițe
- Ajutor
- Navigare către pagina precedentă
- Navigare către pagina următoare

Manualul propune o abordare didactică modernă, cu echilibru între dezvoltarea dimensiunilor cognitive și atitudinal-valorice ale elevilor. La nivel cognitiv, faptele istorice sunt accesibile atât direct, cât și prin intermediul surselor istorice, urmărindu-se descrierea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice pornind de la surse, dezvoltarea capacităților analitice și de gândire critică. La nivel atitudinal-valoric, accentul este pus pe diversitate și pe acceptarea și valorizarea acesteia.

Manualul este structurat în 4 unități de învățare:

U1 Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

U3 Lumea în război

Structura unității de învățare:

Patrimoniul and **Istoria în viața ta**

- prezentarea conținuturilor este bazată pe logica fenomenului istoric (repere spațio-temporale, surse), pe demersul didactic frontal și individual și pe adecvarea la competențele specifice.
- conținutul se raportează la experiența cotidiană de cunoaștere a copiilor de 13-14 ani;
- conținuturile permit abordări inter- și transdisciplinare (geografie, religie, literatură etc.);
- conținuturile pot fi abordate gradual, pe niveluri de dificultate, în funcție de specificul clasei.

U2 Lumea interbelică: o lume în schimbare

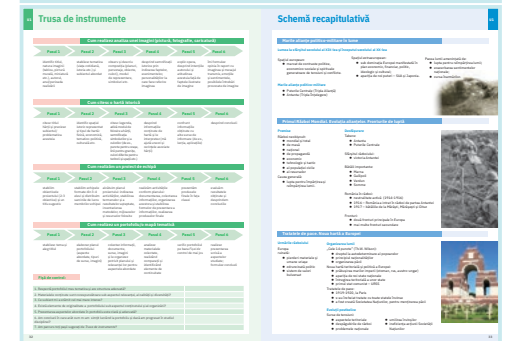
U4 Lumea postbelică

Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele acestuia

Trusa de instrumente and **Schemă recapitulativă**

- **Lecția** organizează atomizat conținuturile din programă, oferind mai multe variante de formulare a discursului didactic.
- **Studiul de caz** se axează pe învățarea pe baza surselor; poate fi o aprofundare a subiectelor lecției sau un element de conținut distinct.
- **Patrimoniul** prezintă elemente de moștenire culturală specifică epocii și problematicii abordate.
- **Istoria în viața ta** lansează provocări de tip civic din perspectiva educației pentru drepturile omului, diversitate, dimensiunea de gen etc.

- **Trusa de instrumente** – scheme de utilizare a unor metode de învățare activă
- **Schemă recapitulativă** – schema conceptuală a unității de învățare structurată pe lecții, în care sunt asociate și elemente ale studiilor de caz

- **Autoevaluare** – sarcini asociate unor competențe pe problematica unității de învățare, însoțite de grila de autoevaluare
- **Evaluare** – set de itemi de evaluare obiectivi, semiobiectivi, subiectivi, însoțiti de baremul de notare (100 de puncte)

Structura lecției: un parcurs de învățare coerent și eficient în 10 pași didactici

- **Provocare** – prezentarea unei caricaturi/unui afiș pentru stimularea interesului, pretext de lansare a unor întrebări care să orienteze demersul cognitiv al lecției
- **Repere cronologice** – date cu caracter orientativ, care asigură o mai bună receptare și înțelegere a timpului istoric
- **Mă informez** – textul-suport al lecției, care marchează ideile-cadru și sistematizează conținuturile în logica fenomenului istoric
- **Termeni-cheie** – explicarea unor noțiuni esențiale
- **Aplic** – surse (texte, hărți, scheme, ilustrații etc.) însoțite de sarcini și întrebări, cu rolul de a consolida și aprofunda informațiile din textul-suport, de a forma și exercisa competențe, de a face legătura cu viața cotidiană, de a exercisa gândirea critică
- **Conexiuni** – abordare inter- și transdisciplinară în vederea clarificării problematicii istorice din mai multe perspective
- **Vocile trecutului** – surse-text, opinii, relatări ale unor personalități despre evenimentele prezentate în lecție; contribuie la întregirea imaginii create prin parcurgerea lecției.
- **Reșin** – sinteza conținuturilor lecției în idei-cheie
- **Atelier** – propuneri de activități cu caracter practic-aplicativ, care vizează exersarea din competențe în contexte noi, individual sau în grup
- **Jurnal de reflecție** – permite formularea unui răspuns, a unei opinii, stări emoționale, atitudini generate de evenimentele sau personalități prezentate în lecție

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă

Provocare

Ai știu alăturat, al cărui titlu este *Proșterea ultimelor cartase*, ilustrația o formă de împingere a populației către război? Motivul este că războiul este un fel de joc de cărți în care fiecare țară încearcă să câștige și să evite pierderi. Războiul este un fel de joc de cărți în care fiecare țară încearcă să câștige și să evite pierderi.

Mă informez

Războiul a avut caracterul unei războiului. A fost însă și un război al populațiilor. Războiul a avut caracterul unei războiului. A fost însă și un război al populațiilor.

Repere cronologice

28 iunie 1914 atentatul de la Sarajevo
6-9 septembrie 1914 prima luptă pe mare
aprilie-decembrie 1915 bătălia de la Gallipoli
februarie-luie 1916 bătălia de la Verdun

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă

Termeni-cheie

armistițiu suspendare temporară a acțiunilor militare prin înțelegerea părților beligerante
trădat trădare
formă de război în care războiul este condus în mod obișnuit
comandanți lideri
adversari dușmani
armata grup de soldați
armata română armata din România
armata germană armata din Germania
armata austro-ungară armata din Austro-Ungaria
armata italiană armata din Italia
armata franceză armata din Franța
armata rusă armata din Rusia
armata japoneză armata din Japonia
armata americană armata din Statele Unite

Aplic

1. Derularea Primului Război Mondial (1914-1918)

1. Urmărirea pe harta de mai sus derularea evenimentelor prezentate în lecție; distribuția celor două tabere și evoluția fronturilor.
2. Localizarea pe harta bătăliilor menționate în lecție.

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă

Conexiuni

All This Week
The Battle of the Somme

Atentatul de la Sarajevo

Pe 28 iunie 1914, vizitând, cu ocazia marelui marș, orașul Sarajevo din Bosnia, arhiducele moștenitor al Austriei, Francisc Ferdinand și soția sa, Sophie, au fost asaltați de un student bosniac, Princip, membru al unei organizații secrete, care urmărea să provoace războiul mondial. Princip a fost ucis, iar soția sa a rămas rănită.

Atentatul de la Sarajevo

Pe 28 iunie 1914, vizitând, cu ocazia marelui marș, orașul Sarajevo din Bosnia, arhiducele moștenitor al Austriei, Francisc Ferdinand și soția sa, Sophie, au fost asaltați de un student bosniac, Princip, membru al unei organizații secrete, care urmărea să provoace războiul mondial. Princip a fost ucis, iar soția sa a rămas rănită.

Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă

Vocile trecutului

Dragă băiete, Azi îți aducem domnul Nicolae scriitorilor...
Do-Te, dragă tată, cu o-nera nestramtărită că...
Do-Te, dragă tată, cu o-nera nestramtărită că...

IV. Scene de război

Soțului războiului în afară...
Soțului războiului în afară...

Reșin

Primul Război Mondial a fost un război de tranziție, tehnologic și politic.
Cauză generală a acestui război a fost competiția pentru influență și teritorii între marile puteri mondiale.
Participanții la război au fost: Austria, Germania, Japonia, Italia, Statele Unite, Rusia, Franța, Regatul Unit, România, Serbia, Grecia și altele.
Războiul a fost câștigat de Alianțe.

Atelier - Istorie și geografie

Primul Război Mondial a fost un război de tranziție, tehnologic și politic.
Cauză generală a acestui război a fost competiția pentru influență și teritorii între marile puteri mondiale.
Participanții la război au fost: Austria, Germania, Japonia, Italia, Statele Unite, Rusia, Franța, Regatul Unit, România, Serbia, Grecia și altele.
Războiul a fost câștigat de Alianțe.

STUDIUL DE CAZ: Noul armament și războiul.

Introducere

Războiul mondial dintre anii 1914 și 1918 a fost primul război al noii societăți industriale, bazate pe știință și tehnologie.

Mă informez

Pe uscat, lupta s-a bazat pe schimbarea radicală a tacticii și a forțelor de atac. Războiul de tranziție a fost caracterizat de utilizarea armamentului nou și de apariția noilor metode de luptă.

Analizez sursele

I. ANALIZĂ DE DETALIU: Războiul tranșelor este o formă de război în care forțele aflate în conflict se împing reciproc, săpându-și tranșele și trăgându-se în permanență.

II. Analiză de detaliu: Războiul tranșelor este o formă de război în care forțele aflate în conflict se împing reciproc, săpându-și tranșele și trăgându-se în permanență.

Revoluția Industriă și războiul. Noi armament și victoriile acestuia

II. Avionul Fokker Dr. I

Acest avion de luptă de tip motor, dezvoltat de inginerul german Friedrich Fokker, a fost primul avion de luptă cu motor și cu elice fixe.

III. Renault Renault FT 17

Acest tanț modernizat a fost primul tanț cu motor și cu elice fixe.

IV. Cărușatul HMS Drednought

Acest război a fost dominat de cursante, vase de război de mare tonaj, înarmate cu artilerie grea, a căror eficiență era determinată de calitatea și precizia tranșelor din dotare, dar și de bătălia de miază noapte.

Structura unui studiu de caz:

- **Introducere** – cadrul istoric al problematicii/aspectului tratat în studiu
- **Mă informez** – prezentarea aspectelor relevante ale problematicii abordate
- **Descopăr** – grupaj de surse de tip diferit, însoțite de scurte prezentări. Cerințele asociate fiecărei surse ajută la extragerea informației relevante și formează/exersează competențe diverse
- **Analiză de detaliu** – vizează lucrul cu sursa istorică, orientând demersul didactic (se pleacă de la un detaliu al sursei și, prin analiză, se desprind aspecte relevante ale problematicii); este exercată gândirea inductivă/deductivă
- **Activități complementare** (proiect/investigație/dezbateri/interviuri) – urmăresc să dezvolte competențele formate prin intermediul studiului de caz

Metodele complementare de evaluare utilizate în acest manual sunt: portofoliul, proiectul, observarea sistematică a activității și comportamentul elevilor (prin fișe dedicate, prevăzute în lecțiile de recapitulare), investigația, autoevaluarea.

Cuprins

	Nr. pag.	Lecții
	8	Schemă recapitulativă inițială
	9	Evaluare inițială
UNITATEA 1 Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	12	Lecția 1 Marile alianțe politico-militare în lume
	16	Lecția 2 Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă
	20	Studiu de caz Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele acestuia
	22	Studiu de caz Viața în tranșee și <i>frontul de acasă</i>
	24	Studiu de caz România și Primul Război Mondial
	26	Lecția 3 Tratatele de pace. Noua hartă a Europei
	30	Patrimoniul Monumente ale eroilor din Primul Război Mondial
	31	Istoria în viața ta Victimele războiului. Campanie antirăzboi
	32	Trusa de instrumente Explorarea resurselor istorice: analiza unei imagini, citirea unei hărți istorice, realizarea unui proiect, a unui portofoliu sau a unei mape tematice
	33	Schemă recapitulativă
	34	Autoevaluare
35	Evaluare	
UNITATEA 2 Perioada interbelică: o lume în schimbare	38	Lecția 1 Viața cotidiană. Lumea urbană și rurală
	42	Studiu de caz Femeia în viața publică
	44	Studiu de caz Cinematograful – artă și industrie
	46	Studiu de caz Crize economice
	48	Lecția 2 Cetățean și stat în democrație și în totalitarism
	52	Studiu de caz Un model democratic – SUA
	54	Studiu de caz Comunismul. Nazismul
	56	Patrimoniul Noi forme de exprimare artistică: curentul DADA
	57	Istoria în viața ta Practici totalitare. Campanie de condamnare a totalitarismului
	58	Trusa de instrumente Explorarea resurselor istorice: realizarea unui organizator grafic, analiza unui document, realizarea unei fișe biografice a unei personalități istorice, realizarea unui afiș
	59	Schemă recapitulativă
60	Autoevaluare	
61	Evaluare	
UNITATEA 3 Lumea în război	64	Lecția 1 Relațiile internaționale. Agresiunea statelor totalitare
	68	Lecția 2 Al Doilea Război Mondial
	72	Studiu de caz Noile mijloace de distrugere în masă
	74	Studiu de caz Viața pe front și pe <i>frontul de acasă</i>
	76	Studiu de caz Holocaustul
	78	Patrimoniul Mărturii despre război
	79	Istoria în viața ta Războiul și drepturile copiilor. Campanie de promovare a drepturilor copiilor
	80	Trusa de instrumente Explorarea resurselor istorice: realizarea unei fișe de lectură, organizarea unei dezbateri, realizarea unui studiu de caz, organizarea unui joc de rol
	81	Schemă recapitulativă
	82	Autoevaluare
83	Evaluare	

UNITATEA 4
Lumea
postbelică

Nr. pag.	Lecții	
86	Lecția 1	Reconstrucție și dezvoltare. Viața cotidiană
90	Studiu de caz	Declarația universală a drepturilor omului
92	Studiu de caz	Protestul tinerei generații
94	Lecția 2	Democrație versus comunism. Războiul Rece (1945-1991)
98	Lecția 3	Uniunea Europeană: principii de organizare și funcționare
102	Lecția 4	Lumea contemporană. Globalizarea
106	Studiu de caz	Noile forme de divertisment – jocurile și tehnologia. Consecințe
108	Studiu de caz	Terorismul
110	Studiu de caz	Migrații în lumea contemporană
112	Patrimoniu	Lista UNESCO a Patrimoniului Mondial
113	Istoria în viața ta	Fațete ale diversității
114	Trusa de instrumente	Explorarea resurselor istorice: realizarea unei argumentări, crearea unei hărți conceptuale, realizarea unei investigații și a unui eseu
115	Schemă recapitulativă	
116	Autoevaluare	
117	Evaluare	
118	Atelier multimedia	Realizarea unui film sau a unui videoclip pe o temă istorică
119	Schemă recapitulativă finală	
120	Evaluare finală	

Competențe generale

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor despre timp și spațiu
2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice
3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socioculturale
4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare învățării permanente

Competențe specifice

- 1.1. Utilizarea coordonatelor de timp și spațiu în prezentarea faptelor și proceselor istorice
- 1.2. Compararea faptelor/proceselor istorice din perspectivă temporală și spațială
- 2.1. Folosirea surselor istorice în vederea descoperirii elementelor de continuitate și schimbare în procesele istorice
- 2.2. Explorarea surselor istorice prin utilizarea instrumentelor specifice gândirii critice
- 3.1. Determinarea relațiilor dintre personalitățile și grupurile umane în desfășurarea faptelor istorice
- 3.2. Prezentarea unor elemente de continuitate și schimbare în evoluția sistemului de valori
- 4.1. Realizarea unor proiecte individuale sau de grup prin utilizarea resurselor multimedia
- 4.2. Aplicarea unor tehnici de muncă intelectuală care valorizează cooperarea, disciplina și perseverența
- 4.3. Folosirea perspectivelor multiple și a capacităților de analiză critică pentru luarea deciziilor pe bază de argumente și dovezi pertinente

Schemă recapitulativă inițială

Marile descoperiri geografice

Premise

- dezvoltarea economică;
- afirmarea burgheziei;
- procesul de centralizare politică;
- amenințarea otomană exercitată asupra rutelor comerciale tradiționale;
- Biserica Catolică în căutare de noi adepți;
- progrese științifice și tehnice;
- dorința de cunoaștere și spiritul de aventură.

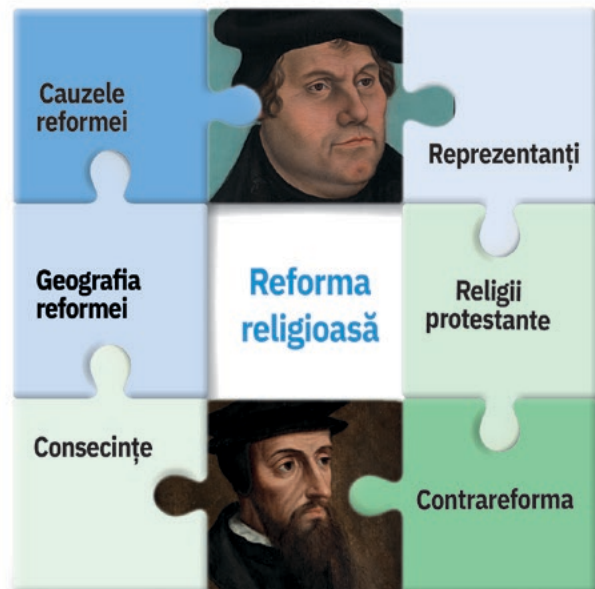
Explorări și descoperiri

- drumul spre India:
 - 1488 – Bartolomeu Dias – Capul Bunei Speranțe;
 - 1498 – Vasco da Gama – țărmurile Indiei, în portul Calcutta.
- descoperirea Americii:
 - 1492 – Cristofor Columb – teritorii ale continentului american;
 - 1507 – atribuirea denumirii *America*, după numele exploratorului Amerigo Vespucci, care dovedise că teritoriul este un nou continent;
 - 1519–1522 – expediția lui Fernando Magellan în jurul lumii;
- eforturi de a găsi noi rute maritime spre Asia (francezii, englezii, olandezii);
- secolul al XVI-lea – explorarea și cucerirea Siberiei de către Rusia.

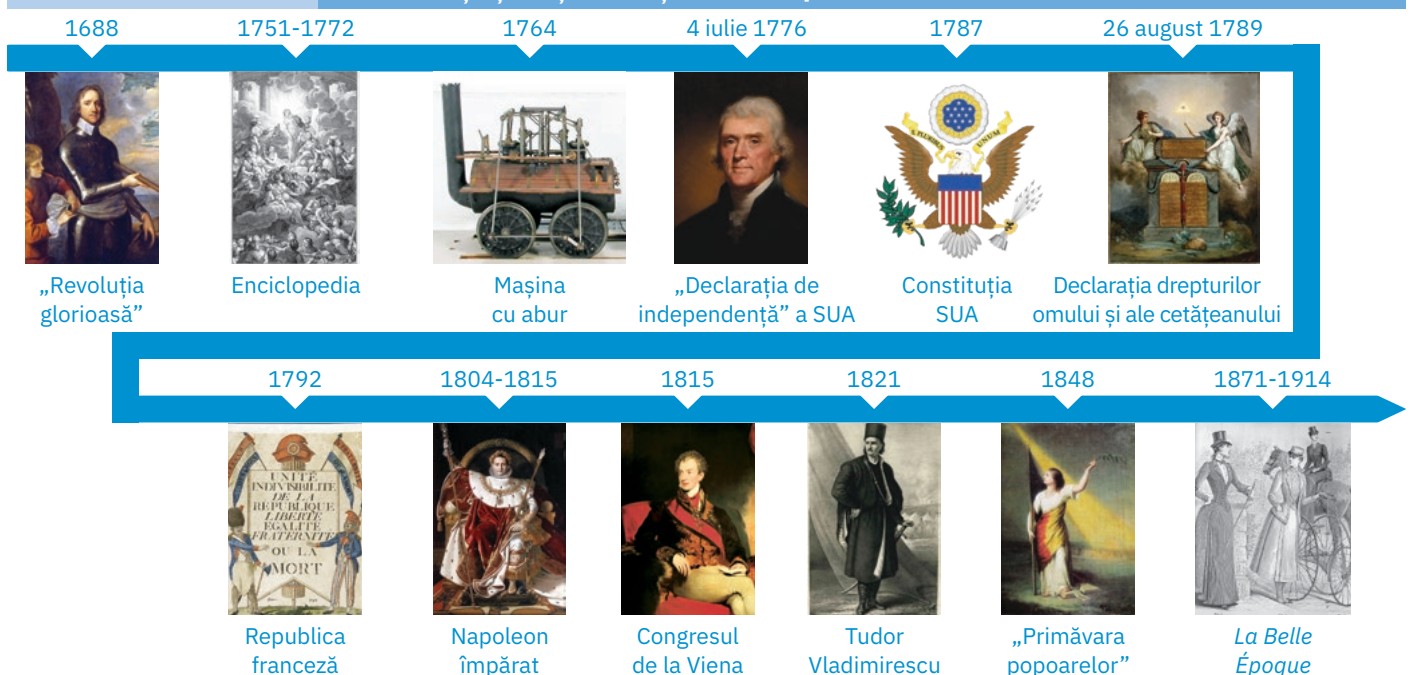
Consecințe

- dezvoltarea comerțului internațional, axa acestui comerț devenind Oceanul Atlantic;
- acces la noi surse de materii prime, noi piețe de desfacere;
- răspândirea și aclimatizarea a noi plante și animale;
- creșterea rolului burgheziei;
- consolidarea monarhiei absolute;
- formarea marilor domenii coloniale (portughez și spaniol);
- schimb de valori culturale – lărgirea orizontului de cunoaștere;
- extinderea influenței catolicismului (noi adepți);
- distrugerea civilizațiilor precolumbiene și reparația sclaviei.

Renașterea și Reforma

Revoluții și mișcări naționale în epoca modernă

Evaluare inițială

I	2p x 5 = 10p
II	5p x 4 = 20p
III	5p x 4 = 20p
IV	5p x 4 = 20p
V	4p x 5 = 20p
Oficiu:	10 puncte
Total:	100 de puncte

I. Citește cu atenție și alege litera corespunzătoare răspunsului corect pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos:

- Denumirea de *mapamond* este un alt termen pentru:
a. astrolab; b. portulan; c. planiglob; d. hartă maritimă.
- Călătoria lui Marco Polo pe continentul asiatic a avut loc în secolul:
a. XI; b. XII; c. XIII; d. XIV.
- Prima țară a umanismului renascentist a fost:
a. Anglia; b. Franța; c. Italia; d. Țările de Jos.
- Ilumiștii explicau lumea cu ajutorul:
a. credinței; b. rațiunii; c. artei; d. intuiției.
- Principala cauză politică a declanșării revoluției franceze a fost:
a. monarhia absolutistă; b. monarhia luminată; c. monarhia orientală; d. monarhia constituțională.

II. Realizează corespondența între termenii din coloana A și cei din coloana B.

A	B
a. Leonardo da Vinci	1. fresca Capelei Sixtine
b. Dante Alighieri	2. <i>Gargantua și Pantagruel</i>
c. François Rabelais	3. <i>Principele</i>
d. Michelangelo	4. <i>Divina Comedie</i>
e. Niccolò Machiavelli	5. <i>Cina cea de taină</i>
	6. <i>Școala din Atena</i>

III. Completați spațiile libere cu termenii corespunzători din lista de mai jos:

Cele 13 state de pe continentul nord-american au evoluat de la stadiul de colonie sub autoritatea ... la stadiul de ..., având, din anul ..., o ... care s-a remarcat drept cea mai democratică din lume, ea fiind în vigoare și astăzi. Drept urmare, războiul de independență al coloniilor americane echivalează cu o ...

Lista de cuvinte: **monarhia engleză; Spania; Olanda; monarhie constituțională; republică democratică; Constituție; revoluție socială; revoluție burgheză, 1787, 1783.**

IV. Marcați drept adevărate (A) sau false (F) enunțurile de mai jos:

- În spațiul românesc, ideile umaniste s-au manifestat în secolul al XVIII-lea.
- Declarația Drepturilor Omului și ale Cetățeanului* prevedea principii de tip liberal, burghez.
- Revoluția industrială a debutat în SUA.
- Revoluția de la 1848 din Franța a fost a treia revoluție burgheză din istoria acesteia.
- Prima Constituție a României a fost adoptată în timpul domniei regelui Carol I.

V. Se dau următorii termeni:

revoluție agrară, James Watt, electricitate, transporturi, legislație muncitorească.

Elaborați un text istoric de o jumătate de pagină, utilizând termenii enumerați. Se punctează și respectarea structurii textului: introducerea, cuprinsul și încheierea.

Model de rezolvare

Pasul 1 – citește cu atenție cerința;
Pasul 2 – citește termenii/expresiile din coloanele notate cu **a-d** și, respectiv, cu **1-5** și asigură-te că le cunoști bine înțelesul;
Pasul 3 – stabilește corespondența fiecărui termen/fiecărei expresii notat/e cu litere cu termenul corespunzător/expresia corespunzătoare din coloana notată cu cifre.
Exemplu: a – 5.

Model de rezolvare

Pasul 1 – citește fiecare enunț cu atenție și identifică spațiul liber;
Pasul 2 – selectează din lista de cuvinte termenul potrivit pentru fiecare spațiu lacunar;
Pasul 3 – completează spațiile lacunare cu termenii potriviți.
Exemplu: *Cele 13 colonii din continentul nord-american au evoluat de la stadiul de colonie sub autoritatea monarhiei engleze...*

Model de rezolvare

Pasul 1 – citește cu atenție cerința;
Pasul 2 – copiază pe caiet fiecare enunț și stabilește valoarea de adevăr a fiecăruia; notează în dreptul fiecărui enunț A (adevărat) sau F (fals), după caz.
Exemplu:
1. *În spațiul românesc, ideile umaniste s-au manifestat în secolul al XVIII-lea.* **A**

U1

Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

Soldați americani în timpul Primului Război Mondial, Franța, 1918

Schemă recapitulativă inițială	8	
Evaluare inițială	9	
Lecția 1	12	Marile alianțe politico-militare în lume
Lecția 2	16	Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă
Studiu de caz	20	Revoluția industrială și războiul. Noul armament și victimele acestuia
Studiu de caz	22	Viața în tranșee și <i>frontul de acasă</i>
Studiu de caz	24	România și Primul Război Mondial
Lecția 3	26	Tratatele de pace. Noua hartă a Europei
Patrimoniu	30	Monumente ale eroilor din Primul Război Mondial
Istoria în viața ta	31	Victimele războiului. Campanie antirăzboi
Trusa de instrumente	32	Explorarea resurselor istorice: analiza unei imagini, citirea unei hărți istorice, realizarea unui proiect, a unui portofoliu sau a unei mape tematice
Schemă recapitulativă	33	
Autoevaluare	34	
Evaluare	35	

Fabrică britanică de muniție din timpul Primului Război Mondial, în care femeile erau principala forță de muncă, în lipsa bărbaților plecați pe front

Châteaui-Thierry, Franța, iulie 1918. Femei și copii părăsind beciurile în care stătuseră ascunși, după ce aliații au eliberat orașul

Marile alianțe politico-militare în lume

Prea tare, caricatură de Eugenio Colmo, supranumit „Golia”, 1915

Repere cronologice

1868-1912

era Meiji (Japonia)

1870-1871

războiul franco-prusac

1882

crearea Puterilor Centrale

1883

aderarea României la Puterile Centrale

1891-1907

crearea Antantei

Provocare

Caricatura alăturată îl înfățișează pe Wilhelm al II-lea, împăratul Germaniei, încercând să înghiță întreaga lume. Caricatura ilustrează înclinația acestui conducător spre război și cucerire, cauza principală a Primului Război Mondial, iar grimasa pe care o face împăratul sugerează totodată eșecul acestei încercări, Germania nereușind să-și ducă la îndeplinire intențiile de cucerire și reîmpărțire a lumii. Dar oare *numai Germania este responsabilă de izbucnirea Primului Război Mondial? Ce alte cauze au contribuit la declanșarea războiului? Ce interese ale statelor au generat marile alianțe politico-militare ale epocii?* Află răspunsurile la aceste întrebări, precum și alte informații despre marile alianțe politico-militare care au precedat războiul, din lecția care urmează.

Mă informez

Dominația europeană asupra lumii

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, europenii erau convingși de superioritatea civilizației lor. Dominau aproape întreaga lume, atât în plan economic, financiar, politic, cât și în plan cultural.

Economia europeană realiza două treimi din producția industrială a lumii, deținea 80% din flota comercială și peste 90% din capitalurile investite. Totodată, la sfârșitul secolului al XIX-lea, 50 de milioane de europeni emigraseră de pe continent în colonii din Asia, Africa și cele două Americi. Prin imperiul său colonial, în 1913, Europa domina o treime din glob. Importante surse de materii prime și piețe de desfacere pentru economia europeană, coloniile adoptaseră modul de viață european, limbile și religiile metropolelor.

În preajma anului 1900, cu excepția Etiopiei și a Liberiei, europenii controlau aproape tot continentul african prin colonii sau protectorate. Și Asia era sub dominație europeană – Rusia posedă Siberia, Asia Centrală și regiunea Caucaz; Regatul Unit, alături de alte teritorii, controla India (supranumită „perla coroanei britanice”), iar Franța deținea Indochina. Cele mai **mari imperii coloniale** erau cel englez, cel francez și cel rus, urmate de cel portughez, spaniol și olandez. Cele mai sărace în resurse erau domeniile coloniale ale Germaniei și Italiei (aplicația **I**).

Europa dezbinată

La cumpăna secolelor XIX-XX, Europa era marcată de multe contraste și rivalități.

Sub aspect politic:

- în vest erau **regimuri democratice**, monarhii parlamentare (Regatul Unit) sau republici (Franța, Portugalia, Elveția);
- centrul și estul erau dominate de **regimuri autoritare și autocratice** (Imperiul German, cel Austro-Ungar și cel Rus);
- sud-estul Europei era divizat în state mici și purta amprenta dominației Imperiului Otoman;
- Germania, devenită prima mare putere economică a Europei, rivaliza cu Regatul Unit pentru colonii, cu Franța pentru provinciile Alsacia și Lorena și cu ambele pentru hegemonie politică și militară;
- zona cea mai tensionată a Europei era zona Balcanilor, unde interesele Austro-Ungariei se confruntau atât cu interesele Serbiei, sprijinite de Rusia, cât și cu cele ale Imperiului Otoman.

Sub aspect economic:

- Europa occidentală era bogată și puternic industrializată, în timp ce restul Europei era sărac și predominant agrar;
- statele europene cunoșteau stadii diferite ale revoluției industriale, în unele dintre acestea fiind vizibile semnele celei de-a doua revoluții industriale;
- între statele europene se manifestau puternice conflicte de interese.

Noi puteri extraeuropene

Începând din 1900, dominația europeană a fost contestată de două noi puteri extraeuropene, SUA și Japonia. Dispunând de imense resurse naturale, de o forță de muncă numeroasă asigurată de emigranții europeni și de o industrializare accentuată, Statele Unite au ajuns cea mai mare putere economică a lumii. Erau urmate îndeaproape de Japonia, care, în urma deschiderii către modernitate și lumea europeană în era Meiji („era guvernării luminate”), era în curs de a deveni o putere asiatică și mondială, ducând o politică externă activă de cuceriri teritoriale, intrând în conflict cu Rusia și China.

Pacea lumii și marile alianțe politico-militare

Începutul secolului al XX-lea a fost marcat de lupta pentru constituirea de noi zone coloniale și de dominație, precum și de intensificarea sentimentului național (aplicațiile **IV** și **V**). Pentru a-și susține dezvoltarea economică, Germania avea nevoie de noi colonii și promova expansiunea germanilor în lume. Rusia promova unirea tuturor popoarelor slave într-un singur stat. Franța viza revanșa pentru înfrângerea suferită în războiul din 1870-1871 și recuperarea provinciilor Alsacia și Lorena.

Marile puteri au declanșat pregătirile pentru război, înarmându-se și generând apariția unor noi arme. S-au format două blocuri politico-militare, care s-au înfruntat ulterior, în Primul Război Mondial: Puterile Centrale și Antanta (aplicația **II**). Alianța Puterile Centrale s-a constituit din Germania, Austro-Ungaria și Italia, la inițiativa cancelarului german Otto von Bismarck. Antanta s-a constituit treptat din Franța, Regatul Unit și Rusia (aplicația **III**).

În 1883, în condițiile deteriorării relațiilor cu Rusia, România a aderat la Puterile Centrale. Alianța cu caracter defensiv a rămas secretă pentru cea mai mare parte a clasei politice și pentru opinia publică românească (vezi *Vocile trecutului*).

Aplic

Termeni-cheie

imperiu colonial

ansamblu de teritorii (denumite colonii) aflate în afara granițelor unui stat, uneori chiar pe alte continente, dar administrate de un stat care le domină din punct de vedere politic, economic, militar etc.

regim autocratic

regim în care conducătorul are puteri nelimitate

regim autoritar

regim în care puterea este impusă; care refuză regulile democratice

regim democratic

formă de organizare și de conducere politică a societății, care proclamă suveranitatea poporului; formă de guvernare a statului, bazată pe separația puterilor, pe votul universal și un sistem de drepturi și libertăți

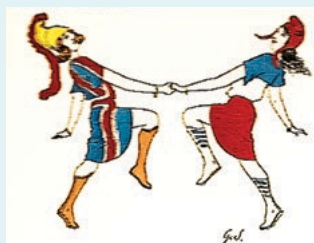
I. Harta lumii la începutul secolului al XX-lea

Harta lumii în jurul anului 1914

1. Urmărește pe hartă domeniile coloniale ale statelor europene menționate în lecție.
2. Explică de ce această situație a generat conflicte și tensiuni între statele europene.
3. Enumeră, pe baza informațiilor din lecție, alte două surse de tensiuni manifestate între statele europene la începutul secolului al XX-lea.

Conexiuni

Antanta Cordială,
carte poștală franceză, 1904

Dansul celor două personaje, Britannia și Marianne, simbolizează relațiile apropiate dintre Regatul Unit și Franța.

Antanta Cordială

Termenul francez *Entente Cordiale* (tradus prin *acord cordial*) a fost folosit, în 1844, pentru a desemna interesele comune ale Regatului Unit și Franței. Astăzi, termenul se referă în principal la a doua Antantă Cordială, și anume la acordul scris, parțial secret, semnat la Londra, în 8 aprilie 1904. Semnarea acordului a marcat sfârșitul unui mileniu de conflicte între cele două țări și începutul unei coexistențe pașnice. Totodată, Antanta Cordială, dar și alianța ruso-franceză și alianța anglo-rusă au alcătuit sistemul cunoscut sub numele de Antanta/Tripla Înțelegere, alianță care a constituit tabăra învingătoare a Primului Război Mondial.

Cetățenii Budapestei citind ziarul care anunța mobilizarea, 30 iulie 1914

II. Formarea marilor alianțe politico-militare

Puterile Centrale (Tripla Alianță)	Antanta (Tripla Înțelegere)
1879 – încheierea unei alianțe între Germania și Austro-Ungaria	1891-1893 – acorduri între Franța și Rusia
1882 – aderarea Italiei la această alianță	1904 – Antanta Cordială, între Franța și Regatul Unit
1883 – aderarea României la alianță	1907 – acord între Rusia și Regatul Unit

1. Identifică pe o hartă a Europei statele componente ale celor două sisteme de alianță.
2. Realizează pe caiet o friză cronologică a procesului de constituire a celor două alianțe, apoi prezintă oral procesul.
3. Explică, în trei fraze, motivul pentru care România a aderat la una dintre aceste alianțe.

III. Antanta și obiectivele ei

„Franța și Rusia, însuflețite de dorința comună de a păstra pacea și neavând alt scop decât acela de a face față nevoilor unui război de apărare, provocat de atacul Triplei Alianțe împotriva uneia sau alteia dintre ele, au căzut de acord asupra următoarelor:

1. Dacă Franța este atacată de Germania sau de Italia susținută de Germania, Rusia trebuie să-și angajeze toate forțele disponibile pentru a ataca Germania.
2. Dacă Rusia este atacată de Germania sau de Austria susținută de Germania, Franța trebuie să-și angajeze toate forțele disponibile pentru a înfrunța Germania.

Forțele trebuie angajate în întregime, cu toată viteza, pentru a obliga Germania să lupte în același timp și în Est, și în Vest.

Extrase din Convenția militară franco-rusă, 1892

1. Menționează, pe baza textului, statele semnatare ale convenției.
2. Precizează scopul acestei convenții și analizează motivele care au stat la baza elaborării documentului.
3. Discutați în clasă despre situația problematică sugerată de fragmentul evidențiat. Care ar fi motivele acesteia?

IV. Opinia publică și războiul

1. Preciază, pe baza imaginii de mai jos, interesul opiniei publice față de problema războiului. Ce trăiri crezi că resimt oamenii la vestea izbucnirii războiului?
2. Cum se explică interesul femeilor din imagine? Realizează un portofoliu în care să incluzi, pe parcursul întregului capitol, materiale informative privind implicarea femeilor în război. (Pentru realizarea portofoliului, vezi *Trusa de instrumente* de la pagina 32.)

V. Europa în anul 1914

Câinii războiului au fost eliberați în Europa, hartă satirică a Europei la începutul Primului Război Mondial, 1914

1. Analizează ilustrația și explică semnificația ei, după reperele *Trusei de instrumente* (p. 32).
2. Pornind de la ilustrație și folosind informațiile din lecție, scrie un text de 8-10 rânduri, intitulat *Europa în anul 1914*.

Vocile trecutului

„Relațiile cu Rusia sunt o problemă anevoioasă a politicii noastre externe. Nu urmărim să provocăm Rusia. Voim chiar să facem tot ce stă în putința noastră pentru a evita un război cu ea. Dar față de primejdia ce ne amenință din partea puternicei Rusii, avem nevoie de sprijinul Puterilor Centrale. [...] Deoarece primejdiile ce amenință România din partea Rusiei sunt mai serioase decât necazul și durerea pentru răul tratament al românilor din țările ungurești, România caută ocrotire și siguranță în Tripla Alianță.”

Carol I, despre alianța cu Puterile Centrale

Carol I, rege al României (1866-1914)

Rețin

- La începutul secolului al XX-lea, europenii dominau aproape întreaga lume.
- Cele mai mari imperii coloniale erau cel englez, cel francez și cel rus, urmate de cel portughez, cel spaniol și cel olandez. Cele mai sărace erau domeniile coloniale ale Germaniei și Italiei.
- Spațiul european era marcat de contraste politice, economico-sociale și spirituale generatoare de tensiuni și conflicte. În spațiul din afara Europei au apărut noi puteri – SUA și Japonia.
- Pacea lumii era amenințată de lupta pentru dominație între marile puteri, intensificarea sentimentului național, precum și de cursa înarmărilor.
- S-au constituit cele două blocuri politico-militare, care s-au înfruntat ulterior, în Primul Război Mondial: Puterile Centrale (Tripla Alianță) și Antanta (Tripla Înțelegere).
- În anul 1883, România a aderat la Puterile Centrale.

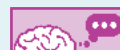
Atelier – Dezbateri

- Organizați-vă în echipe, fiecare reprezentând o țară europeană deținătoare de colonii (de exemplu: Regatul Unit, Franța, Olanda, Belgia, Germania, Italia, Rusia, Spania, Portugalia). Realizați, cu ajutorul surselor indicate de profesorul vostru, o listă a coloniilor deținute de fiecare dintre acestea în jurul anului 1900. Cu ajutorul unor piuneze colorate diferit, marcați pe o hartă politică a lumii de astăzi țări aflate în componența fostelor domenii coloniale ale țărilor reprezentate.

Organizați, pe baza acestei hărți, o dezbateri despre:

- spațiul istoric al domeniilor coloniale/istoricul constituirii lor;
- situația actuală a fostelor colonii;
- misiunea civilizatoare a europenilor în colonii, văzută de europeni/de coloniști;
- rolul coloniilor în generarea/desfășurarea Primului Război Mondial.

Jurnal de reflecție

- Numai Germania este responsabilă de izbucnirea Primului Război Mondial?

Primul Război Mondial.

Evoluția alianțelor. Fronturi de luptă

Afiș de propagandă francez

Repere cronologice

28 iunie 1914

atentatul de la Sarajevo

28 iulie 1914

începutul Primului Război Mondial

6-9 septembrie 1914

prima luptă de pe Marna

aprilie-decembrie 1915

bătălia de la Gallipoli

februarie-decembrie 1916

bătălia de la Verdun

iulie-noiembrie 1916

lupta de pe Somme

24 iulie/6 august 1917 –

21 august/3 septembrie 1917*

luptele de la Mărășești

25 octombrie/

7 noiembrie 1917

revoluția bolșevică din Rusia

11 noiembrie 1918

armistițiul de la Compiègne (sfârșitul Primului Război Mondial)

* Faptul că în unele surse istorice apar două date pentru același eveniment se datorează schimbării calendarului. România a adoptat reforma calendarului în anul 1919, trecând de la calendarul iulian („stil vechi”) la calendarul gregorian („stil nou”), care era folosit deja în majoritatea țărilor europene.

Provocare

Afișul alăturat, al cărui titlu este *Împrumutând ultimele cartușe*, ilustrează o formă de implicare a populației civile în Primul Război Mondial: asigurarea armamentului pe front prin efortul depus de femei, copii și bătrâni în industria de război (producția de armament, dar și de echipamente și accesorii). Afișul înfățișează o fetiță și un bătrân oferind unui soldat o cutie cu muniție și conține îndemnul „Francezi, încă un efort!”, ceea ce sugerează mobilizarea armatei și a civililor deopotrivă în obținerea victoriei. Aspecte de acest tip au făcut ca Primul Război Mondial să fie un război diferit prin intensitatea și extinderea sa fără precedent – un război total. *Cât de corectă este această caracterizare?* Răspunsul îl poți găsi în lecție și în studiile de caz care urmează.

Mă informez

Războiul total

Războiul a avut caracter mondial, prin participarea a 28 de state din Europa și din afara acesteia. A fost însă și un război național, susținut cu entuziasm de soldați și de cea mai mare parte a populației fiecărui stat implicat, entuziasm alimentat printr-o puternică propagandă de război, care promova patriotismul și ura față de inamic. A fost un război de masă, la acest conflict participând 70 de milioane de soldați. Confruntările militare au afectat deopotrivă și viața din spatele frontului, aceasta fiind marcată de numeroase lipsuri, dese bombardamente asupra orașelor și fabricilor de armament, de implicarea populației civile (femei și copii) în susținerea efortului de război prin preluarea sarcinilor bărbaților plecați pe front.

A fost totodată un război tehnologic și tactic. S-au folosit arme noi, precum aparate de zbor, submarine, tancuri, mitraliere, grenade de mână, gaze toxice, luptele purtându-se pe uscat, pe apă, subacvatic și în aer. Sub aspect tactic, s-au purtat tipuri diferite de război: **de poziție**, **de manevră (de mișcare)**, **de uzură**. Războiul mondial a fost și un război al resurselor, angajând un efort economic imens. Războiul putea fi câștigat de acea parte care putea mobiliza pe front cât mai mult armament și muniție.

Declanșarea războiului. Evoluția taberelor

Pe fondul tensiunilor și al crizelor politice, atentatul produs la Sarajevo, în vara anului 1914, asupra arhiducelui Franz Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungariei, a fost pretextul care a declanșat războiul (aplicația II). Austro-Ungaria a atacat Serbia, considerată vinovată de producerea atentatului, apoi, prin jocul alianțelor, războiul s-a extins la nivel european și mondial.

- Alături de Antanta, s-au implicat în război Italia și România (retrase din alianța Puterilor Centrale), Belgia, Serbia, Grecia, Japonia, SUA etc.
- De partea Puterilor Centrale au luptat Bulgaria, Imperiul Otoman etc.
- În Europa, luptele s-au desfășurat pe două fronturi principale, de vest și de est, însă au existat și mai multe fronturi secundare, precum cel din Balcani sau nordul Italiei.

Desfășurarea războiului în perioada 1914-1915 (aplicația I)

Războiul a debutat în 1914 ca război de manevră (de mișcare). Pe frontul de vest, Germania a încălcat neutralitatea Belgiei și a atacat Franța. Înaintarea germană a fost oprită pe râul Marna, războiul de pe frontul de vest transformându-se în război de poziții. Pe frontul de est, după primele succese militare în Prusia Orientală, armatele rusești au fost oprite, instalându-se și aici războiul de poziții (tranșee). În Balcani, Serbia încercuită a fost înfrântă în 1915, în același an eșuând și încercarea Antantei de a-și impune controlul asupra strâmtorii Dardanele, ca urmare a eșecului militar de la Gallipoli. Aceste înfrângeri au fost compensate de intrarea Italiei în război și de deschiderea unui nou front în nordul Italiei. În toți acești ani, România a adoptat o poziție de neutralitate, ducând tratative intense cu ambele tabere și pregătindu-se pentru război.

Anii 1916-1917 (aplicația I)

În anul 1916, pe frontul de vest au avut loc două mari bătălii, soldate cu multe victime de ambele tabere, luptele de la Verdun și Somme (aplicațiile III și IV). Lupta de la Verdun, cel mai puternic sector fortificat al frontului francez, a avut toate caracteristicile războiului de uzură, germanii urmărind să epuizeze Franța. Verdunul a rezistat ofensivei germane, rezistență cu un mare efect psihologic asupra armatei franceze.

În încercarea de a despresura Verdunul, armatele anglo-franceze au declanșat ofensiva de pe râul Somme, cu pierderi umane uriașe. În același an, România a intrat și ea în război de partea Antantei. După câteva succese în Transilvania, a intrat în defensivă, iar la sfârșitul anului 1916, două treimi din țară au intrat sub ocupație străină.

Anul 1917 a fost marcat pe frontul de vest de intrarea SUA în război. Pe frontul de est, armata română a obținut importante victorii în luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz (vezi *Vocile trecutului*). Ca urmare a revoluției bolșevice, Rusia a încetat ostilitățile și, prin pacea de la Brest-Litovsk, a ieșit din război, determinând ulterior ca și România, înconjurată din toate părțile de armate inamice, să capituleze.

Victoria Antantei – anul 1918

În prima parte a anului 1918, Germania a obținut unele succese militare pe frontul de vest, oprite de o nouă victorie a aliaților pe râul Marna. În final, superioritatea resurselor Antantei a dus la înfrângerea Puterilor Centrale, statele membre capitulând pe rând: în septembrie Bulgaria, în octombrie Imperiul Otoman, iar în noiembrie Austro-Ungaria. Războiul s-a încheiat prin semnarea de către Germania, la 11 noiembrie, a **armistițiului** de la Compiègne. România a reintrat în conflict pe 10 noiembrie 1918, la sfârșitul războiului aflându-se în tabăra învingătorilor.

Aplic

I. Derularea Primului Război Mondial (1914-1918)

1. Urmărește pe harta de mai sus derularea evenimentelor prezentate în lecție: distribuția celor două tabere și evoluția fronturilor.
2. Localizează pe hartă bătăliile menționate în lecție.

Termeni-cheie

armistițiu

suspendare temporară a acțiunilor militare prin înțelegerea părților beligerante

război de uzură

formă de război în care fiecare combatant urmărea să producă adversarului cât mai multe pierderi umane și materiale

război de manevră

acțiuni de concentrare și dispersare a forțelor combatante prin care se urmărește reducerea vulnerabilității proprii și obținerea succesului

război de poziție

formă de luptă în care forțele combatante mențin linii statice fortificate pentru a crea un baraj defensiv

revoluția bolșevică

lovitura de stat prin care bolșevicii au preluat puterea în Rusia

LEGENDĂ

- Statele Antantei
- Statele Puterilor Centrale
- 3.VIII.1914 Data intrării statelor în război
- Acțiuni ofensive ale Antantei
- Acțiuni ofensive ale Puterilor Centrale
- ⋯ Evacuarea armatei sârbe pe insula Corfu în 1915
- 1917 Linia fronturilor și anul
- ⊙ Bătălii navale

Harta desfășurării Primului Război Mondial

Conexiuni

Lupta de pe Somme –
afiș de film

Cinematografia și războiul

Primul Război Mondial a fost primul conflict filmat, pelicula „The Battle of the Somme” (1916) fiind vizionată în 6 săptămâni de peste 20 de milioane de persoane. A fost prima încercare de a pune în contact publicul civil cu realitățile războiului, ecranizarea fiind mai degrabă un buletin de știri extins. Dat fiind impactul emoțional foarte mare al filmului, după acest moment, cinematografia oficială a făcut un pas înapoi, prezentând scene din linia a II-a și a III-a ale frontului, cu imagini mai puțin violente și cu scene de luptă regizate. Treptat, cinematografia a construit o serie de clișee despre război, care au creat o imagine falsă, trunchiată a acestuia. Astăzi, cinematografia încearcă să ofere o perspectivă mai complexă asupra războiului, îndreptându-și atenția spre experiențe personale din timpul războiului.

II. Atentatul de la Sarajevo

Atentatul de la Sarajevo,
ilustrație din *Le Petit Journal*, 12 iulie 1914

1. Compară informațiile oferite de cele două surse cu privire la Atentatul de la Sarajevo și stabilește asemănări și deosebiri.
2. Apreciază dacă acest asasinat a constituit adevărata cauză a declanșării Primului Război Mondial.

III. Războiul reflectat în literatură

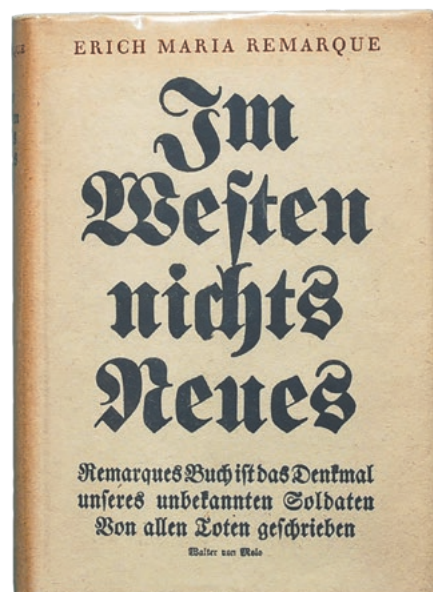
- a. „Aceste minute sunt ultimele de viață pentru mulți dintre noi. Ne temem, privindu-ne, că deja am devenit victime... Brusc, artileria tună zdrobitor, spintecător, înspăimântător. Totul urlă, trăsnește, se mișcă. Aerul dispare. Suntem în mijlocul unui vârtej monstruos, bucăți de cer se prăbușesc, comete se întretaie și se fărâmițează cu sclipiri de scurtcircuit. Suntem prinși de sfârșitul lumii.”

Gabriel Chevallier, *La Peur [Frica]*, roman autobiografic

- b. „Sunt tânăr, am douăzeci de ani, dar nu cunosc din viață decât deznădejdea, moartea, frica și îmbinarea celei mai neghioabe superficialități cu un abis de suferințe. Văd popoare asmuțite unul împotriva altora, ucigându-se tăcute, neștiutoare, tembele, docile fără vină. Văd că mințile cele mai înțelepte din lume nascocesc arme și cuvinte, pentru a face toate acestea mai rafinate și mai de lungă durată. [...] Ani de-a rândul, îndeletnicirea noastră a fost aceea de a ucide – a fost prima noastră profesie de viață.”

Erich Maria Remarque, *Pe frontul de vest nimic nou*, roman autobiografic

1. Care este starea de spirit a soldaților de pe front, potrivit textelor date? Cum se explică?
2. Pornind de la textul a, continuă să descrii conflictul, prezentând modalitățile de desfășurare a războiului și armele folosite.
3. Alcătuiește o listă de 3-5 creații literare care au ca subiect Primul Război Mondial. Poți folosi și un motor de căutare pe internet.

Coperta ediției originale, 1929